

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/57/2020
Identifikačné číslo spisu: 7215236625
Dátum vydania rozhodnutia: 29.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7215236625.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Inštitút ekologických aktivít o.z., so sídlom Kmeťova 36, 040 01 Košice - Staré Mesto, IČO: 42 408 989, zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Patrik HOLINGA s.r.o., so sídlom Hlavná 25, 040 01 Košice, IČO: 36 856 967, proti žalovanému: EMA, spol. s r.o., Košice, so sídlom Húskova 17, 040 23 Košice, IČO: 31 725 457, zastúpeného Advokátska kancelária VEREB, s.r.o., so sídlom Hrnčiarska 916/3, 040 01 Košice - mestská časť Staré Mesto, IČO: 52 633 284, o zaplatenie 38 828,18 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 33Cb/297/2015, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 20. februára 2020, č. k. 4Cob/82/2019-132, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie odmieta.
- II. Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) uznesením z 20. februára 2020, č. k. 4Cob/82/2019-132 potvrdil uznesenie Okresného súdu Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) z 1. júla 2019, č. k. 33Cb/297/2015-107, ktorým súd prvej inštancie zamietol návrh žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

1.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že neprítomnosť strany sporu, resp. jej zástupcu na každom pojednávaní môže byť z dôvodov, ktoré sú ospravedliteľné alebo neospravedliteľné. To sa vzťahuje aj na pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie. Je povinnosťou strany sporu ospravedlniť svoju neúčast' na pojednávaní včas a vážnymi okolnosťami. K žalobcom uvedenému dôvodu krajský súd v zhode s okresným súdom skonštatoval, že akútne stomatologické vyšetrenie predstavuje ospravedliteľný dôvod neúčasti na pojednávaní, avšak iba za predpokladu, že strana, resp. jej právny zástupca túto náhlu prekážku oznámi súdu a riadne preukáže jej existenciu v čo najkratšom možnom čase po odpadnutí prekážky znemožňujúcej jej účasť sa na pojednávaní.

1.2. Odvolací súd skonštatoval, že právny zástupca žalobcu prekážku znemožňujúcu mu účasť na pojednávaní uskutočnenom dňa 12. marca 2019 od 9:00 hod. neoznámil okresnému súdu vôbec, a to ani po skončení stomatologického ošetrenia o 10:15 hod. a ani v nasledujúcich dňoch. Urobil tak až po tom, ako mu bol doručený rozsudok pre zmeškanie vo svojom podaní z 15. apríla 2019, kedy podal návrh na

zrušenie rozsudku pre zmeškanie, a kedy zároveň doručil fotokópiu potvrdenia o svojom stomatologickom ošetrovaní. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal na znenie ustanovenia § 183 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“)[správne má byť § 183 ods. 3 C. s. p. - pozn. dovolacieho súdu], podľa ktorého, ak u advokáta nastali dôvody pre odročenie pojednávania krátko pred pojednávaním, tieto dôvody musí oznámiť súdu „bezodkladne“ a teda „hneď“. Včasnosť tohto oznámenia a ospravedlniteľnosť dôvodov následne súd vyhodnocuje pri rozhodovaní odročenia pojednávania a aj pri rozhodovaní o zrušení rozsudku pre zmeškanie, ak ide o náhlu prekážku.

1.3. Odvolací súd zároveň poukázal na skutočnosť, že ak ide o náhle zhoršenie zdravotného stavu, musí to strana (resp. jej zástupca) preukázať lekárske potvrdením, že išlo o taký nepriaznivý stav, ktorý nezniesol odklad. Právny zástupca žalobcu neodkladnosť svojho stomatologického ošetrovania v čase konania pojednávania 12. marca 2019 o 9:00 hod. nepreukázal, keďže iba jeho tvrdenie o neodkladnosti stomatologického ošetrovania a iba fotokópia poukazu o ošetrovaní z 12. marca 2019 s textom „akútne stomatologické ošetrovanie v čase od 8:30 do 10:15 hod.“ nie je dostatočným dôkazom o tom, že tohto stomatologického ošetrovania sa právny zástupca žalobcu nemohol zúčastniť s hodinovým odkladom po pojednávaní, ktoré začalo o 9:00 hod. Dôvody na strane advokáta, ktorého primárnym záujmom v konaní má byť záujem ním zastúpenej strany, sú akceptovateľné iba vo výnimočných, naliehavých a neodkladných prípadoch, ktoré neznesú odklad. Žalobca pritom v konaní nepreukázal, že v prejednávanej veci išlo o takýto prípad.

2. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dňa 18. mája 2020 dovolanie žalobca, ktorým sa domáhal, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. a zároveň aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

2.1. Dovolateľ označil za nesprávny názor konajúcich súdov, v zmysle ktorých bolo povinnosťou jeho právneho zástupcu oznámiť ospravedlniteľný dôvod, pre ktorý sa nezúčastnil na pojednávaní, pred začiatkom pojednávania, resp. po jeho skončení. Podľa tvrdenia dovolateľa bol zdravotný stav jeho právneho zástupcu tak vážny, že bol nútený ihneď ráno vyhľadať stomatologickú ambulanciu MUDr. Q. W. O., ktorá ho prijala o 8:30 hod., a ošetrovanie trvalo do 10:15 hod. Z uvedeného má vyplývať, že nebolo možné ani teoreticky oznámiť pred začatím pojednávania (t. j. o 9:00 hod.) bezodkladne (hneď) ospravedlnenie jeho neprítomnosti, keď už o 8:30 hod. sedel v zubárskom kresle. Zároveň žalobca uviedol, že je absurdné, aby človek v akútnych bolestiach, ešte predtým, ako sa dostaví do ambulancie, pôjde do svojej kancelárie, odkiaľ zašle na súd svoje ospravedlnenie. Navyše, aj keby sa tak stalo, oznámenie, že sa právny zástupca len chystá do ambulancie, nie je vážnym ospravedlniteľným dôvodom v zmysle zákona.

2.2. Žalobca taktiež vyjadril nesúhlas so záverom krajského súdu, v zmysle ktorého iba fotokópia poukazu o ošetrovaní z 12. marca 2019 s textom „akútne stomatologické ošetrovanie v čase od 8:30 do 10:15“ nie je dostatočným dôkazom o tom, že tohto akútneho stomatologického ošetrovania sa právny zástupca žalobcu nemohol zúčastniť s hodinovým odkladom po pojednávaní, ktoré začalo o 9:00 hod. Dovolateľ naopak zastáva názor, že jeho právny zástupca scanom poukazu o ošetrovaní vydaným lekárom preukázal, jeho nepriaznivý zdravotný stav, ktorý nezniesol odklad. Synonymami slova akútne sú podľa synonymického slovníka slova naliehavý, súrny, urgentný, neodkladný, či nevyhnutný. Preto podľa dovolateľa nie je zřejmé, ako odvolací súd dospel k záveru, že jeho právny zástupca sa mohol zúčastniť akútneho stomatologického ošetrovania s hodinovým odkladom po pojednávaní, keďže si jeho zdravotný stav vyžadoval urgentné, neodkladné a nevyhnutné ošetrovanie. Slovné spojenie „akútne stav“ si tak odvolací súd vyložil svojvoľne.

2.3. V závere dovolania žalobca uviedol, že v spore splnil zákonné podmienky podľa ustanovenia § 281 C.s.p. pre zrušenie rozsudku pre zmeškanie a nariadenie nového pojednávania vo veci, ako to vyplýva priamo z jednotlivých ustanovení Civilného sporového poriadku. Pritom dovolateľ vo všeobecnej rovine odcitoval viaceré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“ v príslušnom gramatickom tvare) a Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú dostatočného odôvodnenia súdov a vytkol konajúcim súdom, že rozhodli s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu poukazujúc na uznesenie z 30. júna 2010, sp. zn. 4Cdo/184/2009 a v rozpore so znením dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku.

3. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ako súd dovolací (podľa § 35 C.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas žalobca zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 C.s.p.) dovolací súd uvádza nasledovné:

5. Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalobca nesúhlasí s rozhodnutiami súdov nižšej inštancie, keď nevyhoveli jeho návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Preto bolo úlohou dovolacieho súdu posúdiť, či postup konajúcich súdov bol správny, alebo naopak nesprávny, ktorý by mal za následok odopretie prístupu žalobcu k spravodlivosti, čím by bola založená prípustnosť jeho dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p.

5.1. Naopak pokiaľ ide o dovolateľom označenú prípustnosť jeho dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., dovolací súd poukazuje na znenie ustanovenia § 421 ods. 2 C.s.p., v zmysle ktorého dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ (t. j. vrátane uznesenia, ktorým bol zamietnutý návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie podľa § 357 písm. h/ C.s.p. - pozn. dovolacieho súdu). Prípustnosť dovolania žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. v rozhodovanej veci nie je daná.

6. Vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C.s.p. dovolací súd konštatuje, že dovolateľ zastáva názor, že splnil všetky zákonné podmienky podľa ustanovenia § 281 C.s.p., naopak súdy nižšej inštancie posudzovali návrh žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie širšie, a to z toho hľadiska, či žalobca (jeho právny zástupca) v súvislosti so svojou neúčastou na pojednávaní neporušil inú právnu povinnosť. Predmetom dovolacieho prieskumu tak je posúdenie, či pri rozhodovaní o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie má súd vychádzať výlučne zo znenia § 281 C.s.p. (to isté platí aj pre zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalovaného podľa § 277 ods. 2 C.s.p. - pozn. dovolacieho súdu), alebo je povinný prihliadať aj na iné ustanovenia Civilného sporového poriadku.

7. Podľa § 183 ods. 1 C.s.p., pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pojednávanie môže byť na návrh strany odročené len vtedy, ak sa strana alebo jej zástupca z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť na pojednávanie a zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť.

7.1. Od advokáta možno okrem dôvodov, ktoré nastali krátko pred pojednávaním a okrem prípadu, ak advokát súdu preukáže, že strana, ktorú zastupuje, odôvodnene trvá na osobnom zastúpení týmto advokátom, vždy spravodlivo žiadať, aby sa dal zastúpiť iným advokátom. Od strany možno vždy spravodlivo žiadať, aby sa dala na ďalšom pojednávaní zastúpiť inou osobou, ak k odročeniu pojednávania došlo z dôvodu jej nepriaznivého zdravotného stavu (ods. 2).

7.2. Strana, ktorá navrhuje odročenie pojednávania, oznámi súdu dôvod bezodkladne po tom, čo sa o ňom dozvedela alebo mohla dozvedieť, alebo ho s prihliadnutím na všetky okolnosti mohla predpokladať (ods. 3).

7.3. Podľa § 278 C.s.p., na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a/ na návrh žalovaného rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne, ak:

a/ sa žalobca nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalobca poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a

b/ žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

7.4. Podľa § 281 ods. 1 C.s.p., ak žalobca z ospravedlniteľného dôvodu zmeškal pojednávanie vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, súd na návrh žalobcu tento rozsudok uznesením zruší a nariadi nové pojednávanie.

7.5. Návrh podľa odseku 1 môže žalobca podať do 15 dní odkedy sa o rozsudku pre zmeškanie dozvedel; o tom žalobcu v rozsudku pre zmeškanie súd poučí (ods. 2).

7.6. Podľa čl. 10 ods. 1 Základných princípov Civilného sporového poriadku, strany sporu postupujú v konaní v súlade so zákonom a podľa pokynov súdu.

7.7. Podľa čl. 11 ods. 3 Základných princípov Civilného sporového poriadku, kto sa v styku so súdom

alebo verejne prihlási k určitej profesijnej odbornosti, považuje sa za schopného konať s náležitou znalosťou veci spojenou s touto odbornosťou.

8. Vo veci rozhodujúci senát dovolacieho súdu pri posudzovaní dôvodov na zrušenie rozsudku pre zmeškanie poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu z 29. januára 2020, sp. zn. 5Obdo/26/2019 [dostupné na webovej stránke najvyššieho súdu Z. ktoré bolo zároveň už dňa 11. februára 2020 (t. j. pred podaním dovolania v predmetnej veci) publikované na webovej stránke venovanej predovšetkým odbornej právnickej verejnosti Z., v ktorom dovolací senát obchodnoprávneho kolégia 5 O dospel k záveru, že:

„50. Dovolací súd má za to, že dôležitosť ospravedlniteľného dôvodu, pre ktorý dovolateľ žiada o zrušenie rozsudku pre zmeškanie nemožno posudzovať bez prihliadnutia na všetky okolnosti prípadu a tiež správanie sa sporovej strany. Aj keď sporová strana uvádza dôvod inak spôsobilý viesť k záveru že išlo o „ospravedlniteľný dôvod“, nie je súd vždy povinný takýto dôvod akceptovať, a to hlavne bez zohľadnenia širších aspektov konania vo vzájomných súvislostiach.

51. Podľa dovolacieho súdu, hoci skutočnosť, že v čase pojednávania sa právna zástupkyňa žalovaného zdržiavala na vyšetrení v alergiologickej ambulancii, a táto okolnosť jej zabráňovala zúčastniť sa na pojednávaní v daný deň, nejde o okolnosť, ktorú v zmysle § 277 ods. 2 C.s.p. možno považovať za ospravedlniteľný dôvod neprítomnosti žalovanej na pojednávaní, na ktorom súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie. Právnej zástupkyňi nebránili žiadne objektívne okolnosti včas svoju neúčast' na pojednávaní ospravedlniť a požiadať o odročenie, resp. upovedomiť o nemožnosti účasti na pojednávaní žalovaného.

52. Dovolací súd v zhode so súdom prvej inštancie ako aj odvolacím súdom považuje celkový postup právnej zástupkyne po pojednávaní, na ktorom sa nezúčastnila bez ospravedlnia a aj jej konanie po doručení rozsudku pre zmeškanie ako aj následnom nazeraní do spisu za účelové. V prvom rade právna zástupkyňa porušila svoje povinnosti (ospravedlniť svoju neúčast' a požiadať o odročenie pojednávania), resp. jej nič nebránilo doručiť súdu neskôr v deň pojednávania alebo v nasledujúcich dňoch po ňom ospravedlnenie, avšak právna zástupkyňa tak účelovo urobila až po doručení predmetného rozsudku pre zmeškanie (takmer jeden mesiac po nariadenom pojednávaní), kde zároveň s odvolaním voči rozsudku podala aj návrh na jeho zrušenie a predložila lekársku správu z vyšetrenia u alergiológa. Dovolací súd má za to, že konanie právnej zástupkyne bolo účelové, a napriek tomu, že tu existoval ospravedlniteľný dôvod tak objektívne skutočnosti jej nebránili oznámiť svoju neúčast' na pojednávaní a navrhnúť odročenie pojednávania.“

8.1. V citovanom prípade mala predstavovať stranou sporu (žalovaným) označený ospravedlniteľný dôvod zmeškania pojednávania alergická reakcia jeho právnej zástupkyne, ktorá v deň pojednávania absolvovala vyšetrenie v alergiologickej ambulancii, a z tohto dôvodu sa pojednávania nezúčastnila, a túto skutočnosť právna zástupkyňa oznámila konajúcemu súdu takmer mesiac po pojednávaní a po doručení samotného rozsudku pre zmeškanie (obdobne ako v aktuálne rozhodovanom spore, keď právny zástupca žalobcu oznámil okresnému súdu dôvod neospravedlnenej účasti na pojednávaní uskutočnenom 12. marca 2019 až po doručení rozsudku pre zmeškanie dňa 15. apríla 2019 - pozn. dovolacieho súdu).

9. Dovolací súd taktiež poukazuje aj na rozhodovaciu líniu ústavného súdu týkajúcej sa rozhodovania o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, a to predovšetkým na uznesenie z 13. februára 2020, sp. zn. IV. ÚS 62/2020 (ktoré je publikované na webovej stránke ústavného súdu Z., a ktoré bolo vydané pred podaním dovolania žalobcu v predmetnom spore - pozn. dovolacieho súdu), ktorým ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť podanú proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 26. septembra 2019, sp. zn. 7Cob/42/2019, ktorým bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Prešov o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie odôvodnený vyšetrením právneho zástupcu neúspešnej strany u zubára v deň pojednávania (t. j. v zásade ide o identickú situáciu, ako v aktuálne rozhodovanom spore - pozn. dovolacieho súdu). Ústavný súd v predmetnom uznesení skonštatoval, že:

„26.1 Krajský súd sa v napadnutom uznesení stotožnil so záverom súdu prvej inštancie uvedeným v odôvodnení napadnutého uznesenia, že neboli splnené dôvody na zrušenie kontumačného rozsudku, stručne poukázal na okolnosti, ktoré sťažovateľka uviedla ako dôvod jej neprítomnosti na pojednávaní, a následne uviedol dôvody, pre ktoré argumentáciu sťažovateľky neposúdil ako ospravedlniteľný dôvod jej neúčasti na pojednávaní, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie. K tomu, aby krajský súd v danej veci potvrdil uznesenie okresného súdu, tak boli splnené všetky náležitosti relevantného

procesnoprávneho predpisu, k čomu ústavný súd dodáva, že základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v civilnom konaní. Takýmto predpisom je v posudzovanej veci Civilný sporový poriadok.

26.2 Ústavný súd po preskúmaní sťažnostnej argumentácie, ktorá bola obsahovo na úrovni odvolania proti uzneseniu okresného súdu, a napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd by síce za určitých podmienok mohol postupovať tak, že uzná dôvody práceneschopnosti na strane zástupcu sťažovateľky, ktoré viedli k jej neprítomnosti na pojednávaní, avšak vzhľadom na všetky súdu známe skutočnosti (najmä správanie samotného zástupcu sťažovateľky - zdravotné problémy už deň pred pojednávaním, lekárske ošetrenie v deň pojednávania už o 9.30 h, ustúpenie bolesti nasledujúci deň, t. j. 13. novembra 2018, ospravedlnenie neúčasti „až“ 15. novembra 2018) dôvodne dospel k záveru, že sťažovateľke objektívne nič nebránilo riadne realizovať svoje procesné práva a povinnosti a riadne a včas svoju neprítomnosť na pojednávaní ospravedlniť, či už deň vopred, alebo v deň pojednávania, a to najneskôr po návrate z lekárskeho ošetrenia, napr. elektronickou formou.

27. Pretože v danom prípade krajský súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov, preskúmal odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu po právnej i skutkovej stránke a svoje závery dostatočným spôsobom odôvodnil, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľkou uplatnená sťažnostná argumentácia v ústavnej sťažnosti nesignalizuje žiadnu možnosť priamej príčinnej súvislosti s možným porušením jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Závery vyslovené v citovaných rozhodnutiach sú plne aplikovateľné aj v rozhodovanom spore.

10.1. Dovolací súd tak konštatuje, že pri rozhodovaní o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie súd nemôže vychádzať výlučne z toho, či sú formálne splnené podmienky uvedené v ustanovení § 281 ods. 1 C.s.p. (rovnako aj v ustanovení § 277 ods. 2 C.s.p. v prípade návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalovaného - pozn. dovolacieho súdu), ktoré nemožno posudzovať izolovane, ale je povinnosťou súdu prihliadať aj na správanie strany sporu, resp. jej právneho zástupcu v konaní, osobitne či táto strana (jej zástupca) neporušila inú povinnosť stanovenú zákonom.

10.2. Uvedené znamená, že v situácii, keď strana v návrhu na zrušenie rozsudku ako ospravedliteľný dôvod pre zmeškanie pojednávania označí dôvod, ktorý inak predstavuje dôležitý (t. j. ospravedliteľný) dôvod pre odročenie pojednávania podľa § 183 ods. 1 C.s.p., je súd povinný skúmať, či nejde o okolnosť, ktorá síce strane sporu alebo jej zástupcovi znemožnila účasť na nariadenom pojednávaní, ale ktorá bola strane (jej zástupcovi) známa - hoci krátko - pred pojednávaním. V takom prípade totiž bolo povinnosťou strany sporu alebo ňou zvoleného zástupcu ju oznámiť konajúcemu súdu bezodkladne po tom, ako sa o tejto okolnosti dozvedela s poukazom na znenie ustanovenia § 183 ods. 3 C.s.p. Termín bezodkladne je potrebné vykladať v intenciách „ihneď“ (k tomu viď aj Kotrecová, A., In: Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck: Praha, 2016, s. 685).

10.3. Tu dovolací súd považuje za nevyhnutné poukázať na znenie čl. 10 ods. 1 Základných princípov Civilného sporového poriadku, z ktorého vyplýva povinnosť strán sporu postupovať v súlade so zákonom, a preto pokiaľ strana (jej zástupca) vie pred pojednávaním o dôležitom dôvode, ktorý jej bráni v účasti na pojednávaní, je povinnosťou strany (resp. zástupcu) ihneď, ako sa o tomto dôvode dozvedela, oznámiť túto okolnosť súdu v podobe podania žiadosti o odročenie pojednávania, a je neprípustné, pokiaľ strana (jej zástupca) túto povinnosť nesplní, aby tento dôvod uplatnila ako dôvod pre zrušenie rozsudku pre zmeškanie podľa § 277 ods. 2, resp. § 281 ods. 1 C.s.p.

10.4. Za ospravedliteľný dôvod pre zmeškanie pojednávania ako dôvod pre zrušenie rozsudku pre zmeškanie tak nie je možné považovať okolnosť, ktorá strane sporu, resp. jej zástupcovi bola vopred známa, hoci jej objektívne znemožňovala účasť na pojednávaní, ak žiadne objektívne okolnosti nebránili tomu, aby svoju neúčasť na pojednávaní včas (t. j. hneď, ako sa o tejto okolnosti dozvedela) ospravedlnila. Totožný záver pritom vyplýva aj z uznesenia najvyššieho súdu z 30. júna 2010, sp. zn. 4Cdo/184/2009, na ktoré poukazoval dovolateľ, ktorý si však predmetné rozhodnutie účelovo (a v priamom rozpore s jej znením) vysvetľoval.

10.5. Len pre lepšie pochopenie dovolací súd dopĺňa, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn.

4Cdo/184/2009, bolo zrušené uznesenie Krajského súdu v Prešove, ktorým Krajský súd v Prešove zmenil uznesenie Okresného súdu Prešov o zamietnutí návrhu na zrušenie pre zmeškanie tak, že rozsudok pre zmeškanie zrušil. Dôvodom vydania kasačného uznesenia najvyššieho súdu bolo nesprávne vyhodnotenie dôvodov pre zrušenie rozsudku pre zmeškanie uvádzaných žalovanou, keďže tieto podľa názoru dovolacieho súdu boli vopred známe a nešlo preto o náhle a neočakávané dôvody, ktoré by bolo možné považovať za ospravedlniteľné dôvody neprítomnosti žalovanej na pojednávaní. Najvyšší súd v predmetnom rozhodnutí zároveň poukázal na to, že neboli uvedené ani žiadne objektívne okolnosti brániace žalovanej včas svoju neúčast' na pojednávaní ospravedlniť.

11. Osobitne v situácii, keď sa „ospravedlniteľný dôvod zmeškania pojednávania“ má týkať dôvodu na strane právneho zástupcu, je potrebné pristupovať k možnosti zrušenia vydaného rozsudku pre zmeškanie reštriktívne. Je to dané jednak tým, že od osoby advokáta sa očakáva, že by malo ísť o osobu schopnú konať s náležitou znalosťou veci spojenou s touto odbornosťou, ktorá si musí byť vedomá základných povinností vyplývajúcich z jednotlivých ustanovení Civilného sporového poriadku (k tomu viď čl. 11 ods. 3 Základných princípov Civilného sporového poriadku), a zároveň tým, že advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou (§ 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení živnostenského zákona).

11.1. U osoby advokáta je s poukazom na znenie ustanovenia § 183 ods. 2 C.s.p. ospravedlniteľným dôvodom pre odročenie pojednávania v zásade len dôvod, ktorý nastal krátko pred pojednávaním, keďže vtedy nemožno od neho spravodlivo požadovať, aby si zvolil substitučného zástupcu. Zároveň je však povinnosťou advokáta ako právneho zástupcu strany sporu tento dôvod - pokiaľ to okolnosti umožňujú - oznámiť konajúcemu súdu bezodkladne, t. j. ihneď, prípadne informovať o tomto dôvode svojho klienta (stranu sporu), aby sa pojednávania zúčastnila aspoň samotná strana. V opačnom prípade si musí byť advokát vedomý následkov porušenia tejto povinnosti, medzi ktoré napríklad patrí strata sporu v podobe vydania rozsudku pre zmeškanie v neprospech strany zastúpenej týmto advokátom.

11.2. Uvedené znamená, že advokát je povinný pri hájení záujmov svojho klienta postupovať tak, aby bola v plnej miere zabezpečená ochrana jeho práv, a to aj v situácii, ak na jeho strane pred pojednávaním nastane náhla prekážka, ktorá mu znemožňuje jeho účasť na nariadenom pojednávaní. Takouto prekážkou môže byť aj zhoršenie zdravotného stavu právneho zástupcu, ktoré si vyžaduje ošetrovanie u lekára v deň pojednávania. Advokát je povinný v takom prípade, ak to jeho zdravotný stav umožňuje [čo je objektívne možné napríklad v prípade alergickej reakcie (viď bod 8. vyššie), resp. v prípade ošetrovania u zubára (viď bod 9. vyššie)], buď túto skutočnosť oznámiť strane, ktorú v konaní zastupuje (viď bod 11.1. vyššie), alebo v súlade so znením ustanovenia § 183 ods. 3 C.s.p. oznámiť túto skutočnosť bezodkladne (pred pojednávaním, resp. bezprostredne po ňom) konajúcemu súdu buď telefonicky (aby bol o tejto skutočnosti spísaný úradný záznam) alebo e-mailom, ktorý sa dá vzhľadom na súčasné technické možnosti odoslať aj z mobilného telefónu, a následne po lekárskom ošetrovaní - takisto bezodkladne - doručiť súdu aj potvrdenie o samotnom lekárskom vyšetrení.

12. V rozhodovanom spore bolo pojednávanie nariadené súdom prvej inštancie na 12. marca 2019 od 9:00 hod. Právny zástupca žalobcu sa podľa vlastného tvrdenia nemohol predmetného pojednávania zúčastniť z dôvodu, že v čase od 8:30 hod. mal byť akútne ošetrovaný u zubára.

12.1. Dovolací súd v zhode s okresným súdom a aj krajským súdom konštatuje, že takéto ošetrovanie by mohlo byť považované za dôležitý dôvod na odročenie pojednávania podľa § 183 ods. 2 C.s.p., ak by právny zástupca žalobcu postupoval v súlade s povinnosťou vyplývajúcou mu z odseku 3 predmetného ustanovenia, t. j. keby túto skutočnosť oznámil bezodkladne súdu prvej inštancie. Dovolací súd zdôrazňuje, že aj v situácii, keď lekárske ošetrovanie malo začať o 8:30 hod. (t. j. v čase pred začatím pojednávania), mal právny zástupca žalobcu dostatočný časový priestor, aby využil všetky dostupné prostriedky na podanie žiadosti o odročenie pojednávania s uvedeným dôležitým dôvodom (t. j. kedykoľvek v deň pojednávania do 8:30 hod. - pozn. dovolacieho súdu), keďže nepochybne mu bol vopred známy dôvod, pre ktorý sa nemohol zúčastniť na pojednávaní, alebo aspoň kontaktoval žalobcu so sídlom v Košiciach, kde má sídlo aj súd konajúci v prvej inštancii, aby sa pojednávania zúčastnil priamo žalobca.

12.2. Obstať nemôže tvrdenie dovolateľa, podľa ktorého oznámenie, že sa právny zástupca len chystá do ambulancie, nemá byť vážnym ospravedlniteľným dôvodom v zmysle zákona. Ako už dovolací súd

uviedol vyššie (viď bod 11.2. vyššie), bolo povinnosťou právneho zástupcu žalobcu bezodkladne oznámiť konajúcemu súdu existenciu dôležitého dôvodu brániaceho mu zúčastniť sa na pojednávaní v podobe zhoršenia zdravotného stavu vyžadujúceho si lekárske ošetrenie s tým, že bezodkladne po ošetrení doloží súdu potvrdenie o lekárskom ošetrení. Ak by právny zástupca dovolateľa v naznačenom smere postupoval - a okresný súd by napriek tomu vydal rozsudok pre zmeškanie žalobcu - bol by nepochybne naplnený dôvod pre jeho zrušenie podľa § 281 ods. 1 C.s.p., ak by bol uplatnený v lehote podľa odseku 2 ustanovenia § 281 C.s.p.

12.3. Právny zástupca žalobcu však bol v konaní pasívny, keďže jednak neinformoval svojho klienta o skutočnosti, že sa pojednávania nemôže zúčastniť s tým, aby sa pojednávania zúčastnil aspoň samotný žalobca, a ani konajúcemu súdu neoznámil dôvod, pre ktorý sa nemohol zúčastniť pojednávania, a ani po lekárskom ošetrení túto skutočnosť okresnému súdu nepreukázal. Až v návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie podanom po doručení rozsudku pre zmeškanie žalobcu (jeho právny zástupca) uviedol skutočnosti, ktoré mu mali znemožniť účasť na nariadenom pojednávaní, na ktorom bol na návrh žalovaného vydaný rozsudok pre zmeškanie. Takéto konanie dovolateľa (jeho právneho zástupcu) možno v okolnostiach rozhodovanej veci vyhodnotiť ako účelové (rovnako k tomu viď 5Obdo/26/2019).

13. Keďže žalobca ako dôvod pre zrušenie rozsudku pre zmeškanie uviedol okolnosť, ktorá bola jeho právnenému zástupcovi vopred (pred pojednávaním) známa, a ktorá mu objektívne znemožnila účasť na pojednávaní, hoci mu žiadna objektívna skutočnosť nebránila tomu, aby svoju neúčasť na pojednávaní ospravedlnil hneď, ako sa o tejto okolnosti dozvedel (k tomu viď § 183 ods. 2 a 3 C.s.p.), konajúce súdy správne dospeli k záveru, že nejde o ospravedlniteľný dôvod pre zmeškanie pojednávania.

13.1. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že súdy nižšej inštancie postupovali v súlade so zákonom, ak návrh žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietli, keďže neboli naplnené zákonné dôvody podľa § 281 ods. 1 C.s.p. Konanie pred súdmi nižšej inštancie tak nebolo postihnuté dovolateľom namietanou vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C.s.p.

14. Záverom len ako poznámku k námietke žalobcu, že krajský súd nesprávne skonštatoval nepreukázanie neodkladnosti stomatologického ošetrenia jeho právneho zástupcu - aj keď nemá vplyv na vyššie uvedené konštatovanie o neprípustnosti dovolania (viď bod 13.1. vyššie) - dovolací súd uvádza, že ani predmetnému konštatovaniu odvolacieho súdu nemožno nič vytknúť. Z kópie „výmenného lístku“ predloženého žalobcom, na ktorom je uvedený text „akútne stomatologické ošetrenie“, nie je bez ohľadu na dovolateľom uvedený výklad slova „akútne“ jednoznačne preukázané, že predmetné ošetrenie neznieslo odklad.

14.1. Dovolací súd poukazuje na to, že už za právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 (k tomu viď § 119 ods. 3 O.s.p.) platilo, že ak je dôvodom na odročenie pojednávania zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu, návrh na odročenie pojednávania musí obsahovať aj vyjadrenie ošetrujúceho lekára, že zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu neumožňuje účasť na pojednávaní. Za takéto vyjadrenie sa považuje vyjadrenie ošetrujúceho lekára, že účastník alebo jeho zástupca nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania (obdobne aj § 120 ods. 2 Trestného poriadku).

14.2. Skutočnosť, že predmetné zákonné ustanovenie nebolo výslovne prebraté do Civilného sporového poriadku, neznamená, že rovnaké náležitosti nemá obsahovať lekárske potvrdenie aj podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016. Právnym zástupcom žalobcu predložený „výmenný lístok“ predmetné náležitosti neobsahuje a rovnako tak z neho nie je zrejmé, či v skutočnosti išlo o lekárske ošetrenie, ktoré neznieslo odklad. Bolo povinnosťou právneho zástupcu žalobcu predložiť konajúcemu súdu lekársku správu, z ktorej by bolo možné posúdiť, či v skutočnosti išlo o neodkladný lekársky zákrok, za účelom zistenia, či pod pojmom „akútne stomatologické ošetrenie“ sa v skutočnosti nerozumie napríklad len preventívna prehliadka, ktoré by nepochybne zniesli odklad a nebránili by právnenému zástupcovi žalobcu zúčastniť sa na predmetnom pojednávaní.

15. Vzhľadom k tomu, že konanie pred súdmi nižšej inštancie nebolo poznačené namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f/ C.s.p. a prípustnosť dovolania žalobcu bola vylúčená aj podľa § 421 ods. 2 C.s.p., najvyšší súd dovolanie žalobcu odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je procesne prípustné.

16. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 C.s.p. tak, že úspešnému žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, nakoľko mu v dovolacom konaní preukázateľne žiadne trovy nevnikli (k tomu viď judikát č. R 72/2018).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.